

RUSYA'DA DUMA SEÇİMLERİ: NE GETİRDİ, NE GÖTÜRDÜ?-7 ARALIK 2011

Halit GÜLŞEN

12.04.2009

Aleksandr Kinev Çağdaş Rusyada Parti ve Seçimler (Partii i Vborı v Savremennoy Rassii) adlı çalışmasında, Rusyadaki politik sistemle ilgili şu ifadeleri kullanmaktadır:

Rus politik sisteminde partilerin, karar alma sürecinde pratik olarak bir etkileri yoktur. Onlar büyük ölçüde, kişisel kurallar üzerine oturmuş yürütme gücünün dışında tutulurlar. Ne Dmitri Medvedev ne de Vladimir Putin onları destekleyen ve güç partisi olan Tek Rusyanın üyesi değiller. Bu olgu Sovyet sonrası Rusyada bir gelenek oldu. Eski başkan Boris Yeltsinde hiçbir partiye üye değildi.

Kinevin bu ifadeleri Rusyadaki politik sistemi ve gerçekleri bir kez daha hatırlatması bakımından önemlidir. Bu noktadan hareketle, 4 Aralık tarihinde Rusya Federasyonunda gerçekleşen DUMA seçimleri sonrası ortaya çıkan tabloyu ve bu tablonun geleceğe muhtemel yansımalarını daha sağlıklı değerlendirmek mümkün olacaktır.

Seçim sonrasında Merkez Seçim Komitesi Başkanı Vladimir Çurovun yaptığı açıklamaya göre, Tek Rusya %49.54lük oy oranıyla DUMAda 238 sandalyenin sahibi olmuştur. Seçimlerden ikinci çıkan Komünist Parti %19.16lık oy oranı ve 92 sandalye, üçüncü çıkan Adil Rusya %13.22lik oy oranıyla 64 sandalye, dördüncü çıkan Liberal Demokrat Parti ise 11.66lık oy oranıyla 56 sandalye elde etmiştir. Böylece 450 sandalyeli DUMAda Tek Rusya partisi çoğunluğu elde etmesine rağmen 3/2lik anayasal çoğunluğu kaybetmiştir.

2007 yılında gerçekleştirilen DUMA seçimleri ile kıyaslandığında karşımıza şöyle bir tablo çıkmaktadır: İktidar Partisi Tek Rusya yaklaşık %14lük bir oy kaybına uğrarken, DUMaya girmeye hak kazanan diğer üç parti oylarını artırmıştır. Komünist Parti oy oranını %11den % 19a çekerken, Liberal Demokrat Parti %8den %11e, Adil Rusya ise oy oranını %7den %13e çekmeyi başarmıştır. Ortaya çıkan bu tablo, iktidar partisi Tek Rusyada bir hayal kırıklığı yaratsa da, hala diğer üç partinin toplam oy oranından yüksek bir oy oranına sahip olduğu açık bir gerçektir.

Başbakan Vladimir Putin seçim sonrası yaptığı değerlendirmede son on yıldır ülkenin sorumluluğunu üzerinde taşıyan bir partinin oy oranında düşüş yaşamasının kaçınılmaz olduğunu belirtirken, hükümet ve bölge yönetimlerinde köklü değişikliğe gideceğini vurgulamıştır. Başkan Medvedev ise, seçimde partinin başarılı olduğunu, DUMANın ortaya çıkan tablosuyla daha etkin olacağını ve bunun da demokrasinin gereği olduğunu ifade etmiştir. Tek Rusya Partisi DUMA Grup Başkanı Boris Grizlov, sonuçların önemli bir zafer olduğunu belirtmiştir.

Oylarını %8 oranında arttırmayı başaran Komünist Parti Başkanı Gennadiy Zyuganov, seçimleri tüm zamanların en kötüsü olarak değerlendirmiş ve seçimde usulsüzlükler yapıldığını iddia

etmiştir.

Seçim sonrası Adil Rusya ve Liberal Demokrat Parti cephesinden yapılan açıklamalarda ise, Tek Rusya ile koalisyonu gidebilecekleri yönünde işaretler gelmiştir. Nitekim Medvedev de yaptığı değerlendirmede, bazı konularda diğer parti grupları ile işbirliği arayacaklarını ifade etmiştir. **Her ne kadar Tek Rusya partisi anayasal çoğunluğu kaybetmiş olsa da, Adil Rusya Partisinin %13 oranında bir oy aldığını ve şu an başkanlık koltuğunda oturan Medvedevin bu parti tarafından 2008 yılında başkan adayı olarak gösterildiği hatırlanırsa, önümüzdeki dönemde tekrar başbakanlık koltuğuna geçmeye hazırlanan Medvedev için Adil Rusya ile işbirliği yapmak çok zor olmayacaktır.** Bu noktada özellikle, yolsuzluk ve işsizlikle mücadele, devam ettirilmesi halinde de ekonomik reformlar konularında Adil Rusyanın iktidar partisine destek vermesi beklenmelidir. Böylece yine anayasal çoğunluk sağlanabilecektir.

Bu noktada Adil Rusya partisinin seçim öncesi anketlerde %5-7 bandında gösterilmesine rağmen %13lük bir oy alması önemlidir. Kendini sol parti olarak tanımlayan Adil Rusyadaki bu oy artışı ve Komünist Partinin oy artışı birlikte ele alındığında, Rus seçmeninde kısmen de olsa bir Sola kayma olduğunu göstermektedir. Bunun en önemli nedeni ise ekonomik durumdur.

2008 yılında Putinin yerine devlet başkanlığı koltuğunda oturan Medvedev, ekonomik reform vaatleriyle dikkat çekmişti. 2009 yılında yaptığı ulusa sesleniş konuşmasında Sovyet ekonomik modelinin artık işe yaramadığını ve Rusya'nın hammadde ihracatı geliriyle olan bağımlılığından kurtulması gerektiğini, petrol ve doğal gaz gibi kaynaklara bağımlılığın ekonomik büyümeyi engellediğini, yeni ve çok daha güçlü Rusya'nın ancak radikal temeller üzerine kurulabileceğini belirtmişti. Ancak teorideki düşüncüyü pratiğe geçirmek kolay olmadı. Rusya gibi bir ülkede ekonomi alanında köklü reformlar yapmak, üstelik bunu tüm dünyada ekonomik krizin yaşandığı bir dönemde ve Rusyanın askeri harcamalar için 2020 yılına kadar 620 milyar dolar ayırdığı bir dönemde gerçekleştirmeye çalışmak çok zordu. **Ayrıca ekonomik büyümeyi engelleyen, Rusyanın petrol ve doğalgaz kaynaklarına olan bağımlılığı değil, bu kaynaklardan elde edilen gelirin sanayileşme ve istihdam yaratmak için değerlendirilememiş olmasıydı.** Tüm bunların yanı sıra son 10 yıldır Maliye Bakanlığı görevini yürüten ve kendisi gibi liberal-tekokrat gruptan gelen, Euromoney dergisi tarafından 2010 yılının maliye bakanı seçilen Aleksandr Kudrin gibi bir isimle anlaşmazlığa düşmesi sonucu görevden alması, kısa süreli de olsa Rus ekonomisine güven konusunda özellikle Batıda tereddüt yarattı ve ülke içinde ciddi eleştirilere yol açtı. Bunların yanı sıra Putin-Medvedev yönetiminin halkın bir kısmının beklentisini de yeterince karşılayamaması, oy kaybını da beraberinde getirdi.

Ancak seçim sonuçlarının Mart 2012'de yapılacak başkanlık seçimleri öncesi Putine darbe şeklinde yorumlamak doğru değildir. Çünkü DUMA seçimlerinde oylanan Putin değildir. Ortaya çıkan bu durum, yani Tek Rusyanın bir önceki seçimlere nazaran %14lük oy kaybı, muhtemeldir ki başkan seçilmesinin ardından Putinin bazı konulardaki politika uygulayıcılarının görevlerini gözden geçirmesine yol açacaktır. Nitekim Putin bunun ilk işaretini vermiş ve başkanlık seçimlerinden sonra gerek hükümet gerekse valilerde ciddi bir değişime gideceğini açıklamıştır. **Putinin başkan olmasıyla birlikte, ikinci başkanlık döneminde olduğu gibi, ekonomide devlet etkinliğinin artması ve bazı siyasi seçkinlerin işadamlarına dönüşme süreci yaşanabilir.**

Son olarak şu noktaya da dikkat çekmek gerekir ki, Batı basının Rusyadaki seçimler konusunda usulsüzlük iddialarını öne çıkarması ve seçim sonuçlarını Putinin başarısızlığı olarak göstermesi,

McCain gibi bazı ABDli senatörlerin Arap baharı Rusyaya geliyor şeklinde yorumlarda bulunmaları, Clintonun seçimleri adil ve özgür olmamakla eleştirmesi, **sadece Putinden ve politikalarından ne kadar çekindiklerini göstermektedir.**

Kaynak/Source: